

הקורא עומד פרק שלישי מגילה כ"ה:

ספורת
השנים

הוא תגום יא:
י יול

לפני נחמה

מיו י"ב מל
מל סל' יב סמ
ס' י:

י"ל היל

מס' יד סמן
ס' ס' ס'
ס' ס' ס'
ס' ס' ס'
ס' ס' ס'

ס' ס' ס'
ס' ס' ס'
ס' ס' ס'

ס' ס' ס'

הדרן עלך הקורא את
המגילה עומד

העיר הוילנהס מהפלגין ב'ו'
במעניות ובמעמדות - לא גרס

במעמדות שהרי גבי מעמדות לא מלינו
רחוב חלף לבית הכנסת היו הוכיין
כדמניא ב' בחרח דמעניא (ק' 97-101):

כיון

בגבעה נקרא ומתרגם פשיטא מהו דתימא

הודע את ירושלם את תועבותיה אמר לו עד שאתה בודק בתועבות

ירושלים צא וברוק בתועבות אמך בדקו אחריו ומצאו בו שמץ פסול:

ואלו נקריין ולא מתרגמין (רעבד"ן סימן) מעשה ראובן נקרא ולא מתרגם

ומעשה ברבי חנינא בן גמליאל שהלך לכבול והיה קורא חזן הכנסת

ויהי בשבון ישראל ואמר לו למתורגמן (*הפסק) אל תתרגם אלא אחרון

ושיבחוהו חכמים מעשה עגל השני נקרא ולא מתרגם איזה מעשה עגל

השני מן ויאמר משה עד וירא משה תניא ריש בן אלעזר אומר לעולם

יהא אדם זהיר בתשובותיו שמתוך תשובה שהשיבו אהרן למשה פקרו

המערעים שנאמר ואשליכתו באש ויצא העגל הזה: ברכת כהנים נקריין

ולא מתרגמין מ"ט משום דכתיב וישא: מעשה דוד ואמנון [א] לא

נקריין ולא מתרגמין והא אמרת מעשה אמנון ותמר נקרא ומתרגם לא

קשיא הא דכתיב אמנון בן דוד הא דכתיב אמנון סתמא ת"ר כל

המקראות הכתובין בתורה לגנאי קורין אותן לשבח כגון וישגלנה יששכר

בעפולים במתורים חריונים דביונים לאבול את חוריהם ולשתות את מימי

רשיהם לאכול את צואתם ולשתות את מימי רגליהם למתראות למוצאות ר

יהושע בן קרח אומר למתראות כשמן מפני שהוא גנאי לעבודת כוכבים

*אמר רב נחמן כל ליצנותא אסירא בר מליצנותא דעבודת כוכבים דשריא

דכתיב ברע נבו וכתיב קרסו כרעו יחדיו לא יכלו מלש משא וגו' ר

ינאי אמר מהבא לעגלות בית און יגורו שכן שומרון כי אבל עליו עמו וכמרי

עליו יגילו על כבודו כי גלה ממנו אל תקרי כבודו אלא כבירו אמר רב

הונא בר מנחם משמיה דרב אחא בריה דרב איקא שרי ליה לבר ישראל

למימר ליה לעובד כוכבים שקליה לעבודת כוכבים ואנחיה בשין תויו שלו אמר

רב אשי האי מאן דסנאי שומעניה שרי ליה לבווייה בגימ"ל ושי"ן האי מאן

דשפיר שומעניה שרי לשבויה ומאן דשבחיה יגורו לו ברכות על ראשו:

מה לפני מה לאחור פי* מה בסוף גבולי העולם למזרח ולמערב אי נמי מה היה קודם ששת ימי בראשית ומה יהיה אחר שכלה העולם: *מעשה של עגל השני נקרא ולא מתרגם פירש רש"י שלא יאמרו ממשות היה בו מדקאמר אהרן וילא העגל הזה וקשה דהא בירושלמי פליגי אמוראי ואיכא מאן דאמר מן ויאמר עד לשמנה בקמיהם (*היה) מעשה עגל השני והיינו סיפיה דקרא דוירחא משה ופרש"י לא היה לו לומר אלא עד תחלת הפסוק לכן נראה כדמפרש בירושלמי דהטעם הו' לפי שאין דומה גנאי של יחיד ביחוד או של צבור בצבור לגנאי של יחיד בצבור ומשום כבודו של אהרן לא רנו לתרגם:

ומה לפני ומא לאחור קמ"ל מעשה לוט ושתי בנותיו נקרא ומתרגם פשיטא מהו דתימא ניהוש לכבודו דאברהם קמ"ל מעשה תמר ויהודה נקרא ומתרגם פשיטא מהו דתימא ליהוש לכבודו דיהודה קמ"ל שבחיה הוא דאודי מעשה עגל הראשון נקרא ומתרגם פשיטא מהו דתימא ליהוש לכבודן של ישראל קמ"ל כל שכן דניחא להו דהויא להו כפרה קללות וברכות נקריין ומתרגמין פשיטא מהו דתימא ניהוש דלמא (*פייגא דעתייהו דצבורא קמ"ל אוהרות ועונשין נקריין ומתרגמין פשיטא מהו דתימא ניהוש דלמא אתו למעבד מיראה קמ"ל מעשה אמנון ותמר נקרא ומתרגם [מעשה] אבשלום נקרא ומתרגם פשיטא מהו דתימא ליהוש ליקריה דדוד קמ"ל מעשה פילגש

הדרן עלך הקורא את המגילה עומד

בני העיר הוילנהס מהפלגין ב'ו' במעניות ובמעמדות - לא גרס ובמעמדות שהרי גבי מעמדות לא מלינו רחוב חלף לבית הכנסת היו הוכיין כדמניא ב' בחרח דמעניא (ק' 97-101): כיון

בגבעה נקרא ומתרגם פשיטא מהו דתימא הודע את ירושלם את תועבותיה אמר לו עד שאתה בודק בתועבות ירושלים צא וברוק בתועבות אמך בדקו אחריו ומצאו בו שמץ פסול: ואלו נקריין ולא מתרגמין (רעבד"ן סימן) מעשה ראובן נקרא ולא מתרגם ומעשה ברבי חנינא בן גמליאל שהלך לכבול והיה קורא חזן הכנסת ויהי בשבון ישראל ואמר לו למתורגמן (*הפסק) אל תתרגם אלא אחרון ושיבחוהו חכמים מעשה עגל השני נקרא ולא מתרגם איזה מעשה עגל השני מן ויאמר משה עד וירא משה תניא ריש בן אלעזר אומר לעולם יהא אדם זהיר בתשובותיו שמתוך תשובה שהשיבו אהרן למשה פקרו המערעים שנאמר ואשליכתו באש ויצא העגל הזה: ברכת כהנים נקריין ולא מתרגמין מ"ט משום דכתיב וישא: מעשה דוד ואמנון [א] לא נקריין ולא מתרגמין והא אמרת מעשה אמנון ותמר נקרא ומתרגם לא קשיא הא דכתיב אמנון בן דוד הא דכתיב אמנון סתמא ת"ר כל המקראות הכתובין בתורה לגנאי קורין אותן לשבח כגון וישגלנה יששכר בעפולים במתורים חריונים דביונים לאבול את חוריהם ולשתות את מימי רגליהם לאכול את צואתם ולשתות את מימי רגליהם למוצאות ר יהושע בן קרח אומר למתראות כשמן מפני שהוא גנאי לעבודת כוכבים *אמר רב נחמן כל ליצנותא אסירא בר מליצנותא דעבודת כוכבים דשריא דכתיב ברע נבו וכתיב קרסו כרעו יחדיו לא יכלו מלש משא וגו' ר ינאי אמר מהבא לעגלות בית און יגורו שכן שומרון כי אבל עליו עמו וכמרי עליו יגילו על כבודו כי גלה ממנו אל תקרי כבודו אלא כבירו אמר רב הונא בר מנחם משמיה דרב אחא בריה דרב איקא שרי ליה לבר ישראל למימר ליה לעובד כוכבים שקליה לעבודת כוכבים ואנחיה בשין תויו שלו אמר רב אשי האי מאן דסנאי שומעניה שרי ליה לבווייה בגימ"ל ושי"ן האי מאן דשפיר שומעניה שרי לשבויה ומאן דשבחיה יגורו לו ברכות על ראשו:

הדרן עלך הקורא את המגילה עומד

בני העיר שמכרו רחובה של עיר לוקחין ברמיו בית הכנסת בית הכנסת לוקחין חיבה חיבה לוקחין מטפחות מטפחות יקר

קמ"ל שצחו הוא שצח הוא ליהודה הקרייה: דלודי - שהודה (ב) מחטאו: מחבבה של ברכות: ומיראה - של קללות ואין לכן לשמים: פייגי דעתייהו - יחלוש דעהו כשישמעו שיהו נענשין ויאמרו טוב ליהטות מן העולם הזה בכל רעוגו הואיל והופנו ליענש: אל תתרגם הורה אור חלף אחרון - ויהיו בני יעקב שנים

עשר והפסוק הזה נפסק בהפסק פרשה לכך קוראו אחרון כאילו הוא פסוק לעלמו: מן ויאמר משה אל אהרן - מה עשה לך העם הזה (ג): פקרו המומרים - העיוז פניהם לומר יש ממש בע"י: משום ישא - שלא יאמרו הקב"ה נוסא להן פנים ואינן יודעין שדלוי הן ישראל לשאת להן פנים כדאמרינן בברכות (ק' 97-101): לא כדלוי הם ישראל לשאת להן פנים אני אמרתי ולאכלת ושבעת וברכת (דברים ח) וכן מתמירין על עלמן עד כוית עד כבילה: ישגלנה - לשון משכב כדכתיב והשגל יושבת אללו (נחמיה ב) וי"מ *כלבחה: בעפולים - לשון מפורש הוא לגנאי יותר מטחורים ושניהן נקב בית הריעי: חריונים - חרי לשון ריעי: דביונים - הזב מן היונים שלא לפרש שהיו ישראל אוכלין יחמקלליהן בשומרון: חת חוריהם - ריעי היואל דרך הקבץ: מימי שיניהם - שינים יש לכרספה ולואה לחה ורכה קרויה מימי שיניהן: למתראות - גבי עבודת כוכבים כתיב בספר מלכים כי חור לשון מולא ריעי הוא: לעגלות בית און - לקול השמועה

הבחה על עגלי בית און יורו שכניהם שבשומרון כי חבל עליו על העגל: וכמרי (ד) (אשר) עליו יגילו - אשק היו רגילין לשמוח עליו עתה יחאבלו על כבודו כי גלה ממנו: חלף כבירו כבוד משאו של ריעי *תהיה בו וכבוד עבדותו ודומה לו בספר ישעיה (כ"כרו קרסו) יחדיו לא יכלו מלש משא וגו' הוא משא של ריעי ורבותי

דכתיב וישגלנה יששכר בעפולים במתורים חריונים דביונים לאבול את חוריהם ולשתות את מימי רגליהם למוצאות ר יהושע בן קרח אומר למתראות כשמן מפני שהוא גנאי לעבודת כוכבים *אמר רב נחמן כל ליצנותא אסירא בר מליצנותא דעבודת כוכבים דשריא דכתיב ברע נבו וכתיב קרסו כרעו יחדיו לא יכלו מלש משא וגו' ר ינאי אמר מהבא לעגלות בית און יגורו שכן שומרון כי אבל עליו עמו וכמרי עליו יגילו על כבודו כי גלה ממנו אל תקרי כבודו אלא כבירו אמר רב הונא בר מנחם משמיה דרב אחא בריה דרב איקא שרי ליה לבר ישראל למימר ליה לעובד כוכבים שקליה לעבודת כוכבים ואנחיה בשין תויו שלו אמר רב אשי האי מאן דסנאי שומעניה שרי ליה לבווייה בגימ"ל ושי"ן האי מאן דשפיר שומעניה שרי לשבויה ומאן דשבחיה יגורו לו ברכות על ראשו:

הדרן עלך הקורא את המגילה עומד

בני העיר שמכרו רחובה של עיר לוקחין ברמיו בית הכנסת בית הכנסת לוקחין חיבה חיבה לוקחין מטפחות מטפחות יקר

הדרן עלך הקורא את המגילה עומד

בני העיר שמכרו רחובה של עיר לוקחין ברמיו בית הכנסת בית הכנסת לוקחין חיבה חיבה לוקחין מטפחות מטפחות לוקחין

בני העיר שמכרו רחובה של עיר לוקחין ברמיו בית הכנסת בית הכנסת לוקחין חיבה חיבה לוקחין מטפחות מטפחות לוקחין

בני העיר שמכרו רחובה של עיר לוקחין ברמיו בית הכנסת בית הכנסת לוקחין חיבה חיבה לוקחין מטפחות מטפחות לוקחין

[ע"י ר"ה ד']

[מס' סופרים
ס"ע ה"א]

[בג"י ליהא]

[י"ל סה"ל]

[י"ל קרסו
לכעו
והפסוק ס"ג]

[סנהדרין ס"ג
ס"ט]

[ברכות ג'
ס"ב
ס"ג]

[ברכות ג'
ס"ב
ס"ג]

קליז כי דיש כי מיר מסמרות וכוולתי פתח מסמרות חיים מקבלים
טומא' מיהו אם מסמרות ימים שכבר היו קבועים ככלים בתלום או
מקבלים טומא' וזוה יש ליכב דברי הרשב"ה הגיל וז"ל כי נידון שלט
אם היו מסמרים שגששו לתקוע דבריהם ולא שמשו עדיין בתלום
פשיטא דלין מקבלין טומאה וז"ל לית בהו מיוחס :

ואפילו נעשו ונקבעו כבר בתלום דינא הוחיל והמסמרי' מקבלי
טומא' יחזול בתר המעמיד מרן הגאון ז"ל בחת"ם סי' ר"ו
הוכיח דלא קי"ל דהכל הולך אחר המעמיד ואפילו ימא דקי"ל דהולכין
אחר המעמיד וז"ל יקבלו הכסרים ע"י קביעת זה דין קבלת טומאה
כאלו נעשו של מתכות השתא מ"מ כיון דנעש' העמ' זה לשמש עם
הקרקע וז"ל אפילו נעשו עתה של מתכות הרי נעשו לחבר עם
הקרקע ואינם מקבלין טומא' אפילו המסמרים מקבלין טומא' ועוד
נראה ה' דלא מהני חיבור לקרקע היינו דכל זמן שלא נעשה בו שינוי
מעשה ואפשר להפריך מהקרקע חזין להו כמופירין :

וא"כ י"ל מנמי"ם א"י חשיבין ל"י דבר המעמיד והיינו בעת חיבורו
א"כ מהרואי שלא לקבל טומא' כלל אפילו המסמרים וע"כ
ה' דמקבלו טומאה הוא מטעם הוחיל ואפשר להפריך ה' כחיו
מחובר ולכן מקבלו המסמרים טומאה א"כ שוב ה' חזין להו כמופירין
אינם דבר המעמיד להכריע ולכן א"ל להשיב הכסרים כמקבלי
הטומא' מכה המסמרים ועם נידון הנוכ"י הגיל חן להחיר מכה זה
דמ"מ הוייתו ע"י המסמרים ועם בעינן דדבר המקבל הטומא' לה
יסמוך הדבר להיות המקום מש"כ כחן לחשוב גם הכסרים למקבלי
הטומא' וסברה זו נראה לפיע"ד כגוה ור"י לזה שהפוסקים בסיון
ק"ל ס"ק ק"ל שפלטו דבין אם רש"ח לעשות במקום נכרים כולם
כתבו דאם מחובר במסמרים דעדיף עפי וזה חששו לדבר המעמיד
של מסמרים ולכן נראה דהאשה הגיל אינה לריכה לחוש לדבר גיסתה'
ומלבד כל הטעמים הגיל ל"ל עוד דהרי זו גיסתה וזו בת חמותה
שחוקה שבה שונאות זו את זו דק"ל בהפ"ז סי' י"ו
סעי' ד' שאין מעידין זו לזו וק"ל שם סעי' מ"ו דלין נאמנות גם
לאסור דלעזרי קא מכוונה ולדעת הרמב"ם דבריה לין מעלה ולה
מורידין כלל אפילו בחיסור דלורייתא כמ"ס המל"מ פ"ב מגירושין
ד"ן י"ו אלא א"כ יש רגלים לדבר משמע דנאמנת דק"ל בפ"א מסו"ט
והכל לין רגלים לדבר שעמדה שם ולכן הוא מותרת מכל הטעמים
הגיל מיהו טעם זה דגיסתה אינה נאמנת רח"ל דלחו מילתא דפסיק'
הוא דהרי זה שפונתת זו את זו הוא רק חוקה הכל מכה רוב וכוולתי
איכה מיעוט דלא שונאות וכהי' דלע פליג דבין לענין היתר אבל לענין
לאסור וכן לענין להקל בגון לענין לחכול תרומה שכ' הרמב"ם בפ"ט
מתרומה דין ד' ל"ע .

ונראה דטעמו של הרמב"ם הוא דק"ל דמח"ת לין ע"א נאמן ורק
מדרכין האמינו אותו ואפילו לדעת הנוכ"י בתקע"ג סי' ל"ג
דע"א כשר מהית נאמן היינו איש אבל אשה רק מדרכין וגם לחוסר'
בתרומה נגד חוקה אינה נאמנת מח"ת ורק מדרכין האמינה ודווקא
נשים דעלמא' הכל חמש נשים אלו דלא החמינו שוב הדרא אל דין
חורה ואינה נאמנת אפילו לא שגאה חותה ולה פליג וזוה יש ליכב
מה דפסק הרמב"ם בפ"א מסוטה דין ע"ו דלענין סוטה גם חמש
נשים נאמנות לחוסרה ושלא תשתה משום דמח"ת נאמנת גם היא
חיישינן לדבריה ועיין בש"ס שמעתתא ז' פ"ב דיש ליכב קושיא הגוה
מל"מ הגיל ועכ"פ זה נראה דלחו מילתא דפסיק' הוא ומ"מ נידון
שלטו יש להחיר מכה יתר הטעמים כן נראה לפי עני"ד והחתום בצרכה
דברי רבך וירידך הוד"ש תמיד .

הק' משא שיק מצרעוהווע :

תשובה קפ"ד

החיים והשלום וכל טוב נאהובי תלמודי הבחור כו' כש"ת כ"ה
ולמן שפילער י"י .

בענין הרגשת נדה הארכת ודין הזה הוא מקרא מועט והלכה
מרוכה בדברי האחרונים וגם אין לי כל החחרונים המאריכין
כזה ולזאת לא אחרין אלא אכתוב לך החיך דעתי עפ"י דעת
תורה וטעם .

(א) פלפלו האחרונים מה הוא הרגשה דעת הנוכ"י מהדו"ק
סי' י"ה הכריח להחמיר אפילו במרגשת רק זיבת דבר
לה ואפילו אינה מרגשת שהדבר לה יולא מהמקור אלא בפרוזדר
מרגשת זיבת דבר לה הוי הרגשה וראייתו דהרי ילפינן מבצורה
דמטמאה מצפנים כמבחון דהיינו בפרוזדור וז"ל ה"ה חידך דרשה
דעד שתרניש בצורה היינו בפרוזדור יעו"י"ש ומה שהבאת להקשות בשם
החוו"ד ריש טימן ק"ן דליך לחמר שילא לפרוזדור וטעם יהא חוזר
להיות טמא זה לא קשה כיון דלהנוכ"י הוא בכל משך הפרוזדור א"כ
קאמר קרא דס' י"ה' זוכה בצורה שאם תרניש בפרוזדור יהא טמא

מהר"ם
שיק
אה"צ
סי'
קפ"ד

כל בפרוזדור לה חתומה בצורה או נסגר כדס .

אמנם על דיעה זו כבר הקשו האחרונים וסרילו רחוק שממש
לין עליהן תשובה דלא כמנ"י דלי סיד דזיבת דבר לה
אפילו במשך הפרוזדור הוי הרגשה א"כ מאי אמרו נרים פרק הרוחה
כתם גבי אשה שהשתינה ומלאה דס' אי דלרגשה כו' כרי ודאי ארגש'
לכל הפחות זיבת דבר לה וזה הרי ג"כ מקרי הרגשה ולכן עמאה
ומה שכ' המרש"ך כזה אינו מוכן כמ"ס הסד"ט נרים סי' ק"ן סק"ב
וגם מ"ש גם אחת אינו מוכן ואין להאריך כי האמת עד לעלמו ונכרין
דברי אמת ולזאת הסכימו האחרונים בסד"ט ריש טימן ק"ן וגם מרן
הגאון בחת"ם בתשובה סי' קס"ז כשיטה ה"ב דדווקא פתיחת פי"ה"מ
מקרי הרגשה ולאו דווקא פתיחת פי"ה"מ אלא ה"ה מוזעו אכריה
כמ"ס הרמב"ם בפ"ה דין י"ו וה"ה שארי מקרי הגוף הרגילין בעת
הווסת נקראין הרגשה .

ובזה נבואר ללין עדות השנים שמעידין שהרבה חיים מרגישים
פתיחת פי המקור הכחשה לדברי הרמב"ם רפ"ט מאי"כ שכן
דחוקת דס' שכל בהרגשה דהיי שפתיחת פי המקור הרבה לין מרגישין
אבל שאר מקרה מרגישין כמו שאמרו חז"ל לין אשה רואה דס' אלא
ח"כ רחשה וחבריה כבדין עליה והיינו הרגשה ולק"ו הנוכ"י כי מרי'
ז"ל דהרי פתיחת פי המקור הוא הבין השיים עד הפרוזדור וכשם
דדרשינן בצורה כשתלא מבין השיים לצורה היינו פרוזדור או תטמא
ה"ג לריך שחאה הרגשה או כשתלא לפרוזדור והיינו פתיחת פי המקור
ואי' ולידי חדה מקום טיבו .

אמנם עדיין אינו מיושב א"כ מני' דמוזעו אכריה ושארי מקרי
שבגופו קרויים הרגשה ותו דמני' דבעינן הרגשה במקור
דנהי דאפשר לפרש כמ"ס מרן מ"מ מני' דלמא סני הרגשה בפרוזדור
ולכן ה"י ל"ל ליכב דהא דרשינן עד שתרניש בצורה ומסיק דתרת'
שמעת מינה היינו מדכתב הקרא לשון עתיד דס' י"ה' זוכה בצורה
משמע דחס אשה תטמא כדה לריכין שדע' מעיקרא שדס י"ה' זוכה
בצורה דהיינו בפרוזדור וחיך נדע מעיקרא שדס י"ה' זוכה וע"כ
דרבו חז"ל שתרניש או פתיחת פי"ה"מ או שארי הרגשות מקריים
זרגילין בזמן יציאת דס' ועי"ז יודעת שיה"י דס' זוכה בצורה והיינו
בפרוזדור ושפיר ילפינן הרגשה בגופה ולעולם בצורה היינו פרוזדור
וחפ"ה מוכח בקרא דשינויים בגוף נקראין הרגשה וכ"ל איברא
דקריין לשון חז"ל עד שתרניש בצורה קשיא וגם לח"י מרן ז"ל לא
ח"ש שהרי לין בהרגשה בצורה ולריך לפרש לשון חז"ל שתרניש כשיבוא
הדם לצורה וא"כ העיקר חסר וגם לפי מה שפרשתי יש בלשון חסרון
ותו דלשון תרת' שמעית מינה משמע מלשון בצורה תרת'
שמעית מינה .

לכך נראה לבאר יותר דהנה לשון בשר נמלא בכלל ובפרט לפעמים
הוא מדבר על כל הגוף ולפעמים כיווי על הגיד כמו שבי'
הרמב"ן בחומש פס' לך והראב"ב בפ' כי תזריע זוכ צורה וכן בשר
ערלתו וכמו כן שערות האיש נקראו בשר ה"כ פרוזדור שיהא מקום
שהשמש דס' כמ"ס הרמב"ם בפ"ה מאי"כ דין ב' ודין ד' נקראו בשרה
וזה פדרשו חז"ל משמעא' בפרוזדור שיהא הנקרא בשר אמנם כל זה
חס י"ה נקרא בשרה בלי מפיק ה' וכמו שפרש"י ריש פ' כי תזריע גבי
ימי עקרה לה מפיק ה' משמע ע' דבר ימי עוהר אמנם דמי עקרה
דמפיק ה' היינו דס' עוהר שלה וה"ג חס נכתב בלא ה' או אפילו ביה'
בלא מפיק ה' וילפינן רק דמיד שיבוא הדם בצבאר דהיינו פרוזדור
תטמא אמנם לפי המקרא דנקרא בשרה חסר ה' דהיינו בשר שלה דמשמע
מיעוט לאפיקו דבכר חסר והיינו למעוט שפיר וחתוכה .

וביון דממעטינן שפיר וחתוכה וע"כ היינו מטעם דלין דרך לראוי
דס' בחתיכה וכיון שאין הרא"י כדרכה עוהרה ה"י דרשינן
שהס' לה הרניש' שוס שינוי בגופה עוהרה דוס ג"כ אינה כדרך ראייתה
ולכן עוהרה עד שתרניש דס' זוכה בצבאר שלה דהיינו שתרניש שדס
יש בצבאר שלה בפרוזדור צפנים ואיך תוכל לידע שדס יש שם אנה
ע"י שתרניש אחד מהשינויים בגוף שדרך שינוי כזה להיות לה בשעת
יציאת הדם ואי"ל נמי דלשון חז"ל עד שתרניש בצורה היינו בגופה
כשם שמל"ו הרבה פעמים שם בשר על הכלל של הגוף וע"י' דלשון
בצורה בתורה היינו פרוזדור מ"מ יכולין למילוף שלריך שתהא
הרגש' בכל הגוף מכה הלימוד דלא בשפיר הוחיל ולה י"ל כדרכו וה"כ
לא י"ל כדרכו אלא שזה שילא בשפיר יכיר לכל שילא שלא כדרכו לכך
לא גזרו משא"כ מה שיואל בלא הרגש' אינו יכיר לכל שילא שלא כדרכו
ולכן גזרו :

ועכ"פ לפי הסברה הגיל נראה עיקר כדיעה הזאת דבעינן שוס שינוי
בגופה אמנם החוו"ד כתב שיטה ג' דזיבת דבר לה מהני
ובתנאי שתרניש שילא ממקורה ובחמת לפי עני"ד נראה כדיעה הגיל
דבע"י שינוי בגופה מ"מ יש להחמיר בכה"ג דהרי לין לפתיחת פי"ה"מ
שיעור וכיון שמרגשה שילא ממנה ח"א שלא נפתח מקורה קלת (ואתה
כתבת דלחיל ארגשה וסברה זיבת דבר לה הוא וזה לין לו סברה
דלעולם

בה לגדור גדר שלא לזון (א) ובמחשבי שהורה (ג) ובדעת נכונה כדי להראוי לאדם להרגיל עצמו (א) בקדושה יתירה (ב) ובמחשבי שהורה (ג) ובדעת נכונה כדי להראוי להיחוד שהוא הגורם הגדול וכן ינהוג להתרחק (ה) מהשחוק ומהשכרות (א) ומדבר בלא אשה (ז) שמנהג זה גורם לשהר גדולה (ח) יתירה מכל זאת אמרו כי יפנה עצמו ומו שאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מהחכמה

היטב
 וה"ה אם רבו לריך לו מותר. אבל עו
 אם הוא כב
 כד (א) הללו. ב"ח כתב במדינתנו
 ומ"מ נראה דוקי יחוד בעל
 מקום לריך להחר

באר
 מר ל"מ דהולאת ש"ז ממש דאסור לאלא אפי' קטוי או הרהור לדעת אסור דע"ז כל
 י"ט לזטלה ב"ח : ד) מותר. משמע אפילו אין אשתו עמו מותר ב"ט וט"ז ומ"ח
 ח' ס' ג' לא ב"כ ע"ס : ה) לנקביו. ולרחוץ אוחו מקום עם שאר גוף דרך הפגרה
 ור' אצל להתעבב ברחיצת אוחו מקום אסור סה"י. וכסב כנה"ג עליו היינו כשרוחץ
 בו רואה פרומו דאם רואה פרומו אסור : ו) לרחוץ עם אביו וחמיו ואחיו ובעל אוחו
 על אמו כ"ל. וכן אסור לרחוץ עם רבו אלא"כ אם הוא במרחץ קודם לרבו אז מותר.

ב' וע"ס חוספת י"ב ב' ד"ה שלש. ור"ח כו' וכ"ס כה"ג דאף לדעת רש"י אסור : יד) אכל כו'. תוספת שם וקטנה שם בגמרא ואיילנית שם ס"א
 כ"ח כ"ח כהכנסת כו' : כד א) לפיכך כו' מתני' שם ודלא כשמואל כ"ל כ"כ : ב) ולא כו' כה"טו : ג) ובדורות כו'. דלא כהירושלמי אלא כ
 ה' הכתוב פ' עריות לפרשת קדושים שכל שהוא פורש מן העריות נקרא קדוש שכן שוכמיה אמרה לאישה הכה נא ידעתי כי איש חלקים קדוש הוא כו
 ר"מ מן יומיו לא חמית מילא בישא על מכויו דמרי וכ"ס במ"ר פ' קדושים ושם אריב"ל מ"מ נסמכה פרשת עריות קדושים אלא ללמדך שכ"מ ש
 יוספ' כו' ולא יחלל כו' וקדיון : ב) ובמחשבה עטורה. ירושלמי א"ר יצחק ליב' ועינ' תרי סרסורא דענירה שנאמר ולא תתורו כו' תנה בני לכך ועינך
 ו תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם מניד סה"י סולכין אחרי הלכ או הלכ אחר סה"י חמרת וסלל' יש סומא עטופה כל חוסכות שבעולם הא מ
 ורו כו' למע נאמר לפי שהוא אומר שמח בחור בילדותך וכלך בדרכי לבך כדרך ישרה או בכל דרך שתראה ת"ל ולא תתורו כו' וכפ"ג דשנת אל הפג
 כתי כולו ושם ב"ח וברכות ס"ג כל כרוחא ס"ג כו' ועכ"פ ס"ק : ז) ומדברי כו'. פ"ב דשנת וכול קלות ראש שאמרו באבות וכמ"

תשובה
 כחורין וכסדקין עד פ
 שער ב"ה ס"י ל"ז : א)
 חילק זה הוא דוחק
 כו' הסוף כדתיבא מכנ
 כיס מיוחד למדה האו
 ס"י רמ"ב סעיף י"ז ז
 תולדות אדם פ"ו כביל
 את חותמו שמה שז לו
 שהביל הרמ"א בזמנו

פתח
 על דבריו :
 אשר הרופאים פה אחד גזרו ואמרו
 מותרת לשמש במוך לפני השמים וכתב לפלפל בסוגי'
 מוך קודם השמי' דאעפ"כ לא כו' בנדר השחתת
 חתם סופר ח"י"ד ס"י קע"ב
 אחר מפני הסכנה ע"ס (אולם כהנ"ו חתם סופר ח"י"ד ס"י קע"ב
 להחיר אך אחר השמים אפשר דיש להקל רק שיהא ברשות
 כנר קיס פ"ו ואין ראי' מדכיתיהו דר"ח (ס"פ סע"י) דאפשר
 האב לבנים משא"כ בזמנינו דאיכא חרמ"ה לא תעשה
 רבינו סקיבא איג' ז"ל ח"י"ד ס"י פ"א מחמיר ממש בזה ודעתו
 להחיר אחר השמים אך כפי' פ"ב שם חזר והסכים להרצ' השואל להחיר לעשות במוך אחר השמי' כסדר דיקותו'

זהב
 מבחון פ"י דלעוי

טורי
 וכן כו' וכ"כ ארא"ש שנוכיר אחר זה במותר לשמש עם ההטנה : [ב] וקא יכנים ידו כו'
 ציין במה שכתבתי ב"ד ס"י קפ"ב דוח לא הוא אלא תוספות קדושה אבל לא עיקרא דדינ' דא"כ מה
 זחסאר רבינו הקדוש עצמו שקא חכמים ידו למטח מאבנישו ושע"כ נקרא רבינו הקדוש : [ג] זורה
 ש"ע אה"ע ס"י כ"ג

מקודש
 שאשתו עמאם וכאן
 ולא הרחקת לידה או
 אחת כעין שש"ס ה
 דבפעם אחת מיירי.
 זיווג עם אשתו בעת
 כטוח שיקיים מלוות
 שתיים מלוות עונג
 בזה גם משום השתו
 אחת שלא כדרכה כ
 דב"ט ז"ל נראה לפו
 אחת מתירים בזה
 שלום. ונראה שכוונ
 אולי מדרכן לנדר.
 זמן רב שס. וגם ל
 אבר אינו מתיר או
 כה"ט ס"י ז"ל ו
 סריטע בעלמא לפי
 מהתורה הק' לפרו
 שייך שוב חשש הש
 לעולם מפו"ר וסובו
 בזה דררא מזה לא
 הוא קיל שפי אין
 לפני פור לא תה
 אלא ודאי כשאי
 נכנסת היינו שאי
 כיון שיש כח לחו'

עור
 (לידי הרסור) באיסור הרסור ביום שלא להטמא בליגע שהוא מהתורה הק' ליש פוסקים (מלך שמוני המלוח
 שלא מנו זה משמע דסבירא לכו שאין בזה איסור מדאורייתא על ידי זה קיל ביותר לגבי ספק ספיקא שכתבתי
 :מק"א בזה ספק שלא יכרסר וספק שלא יתסמא וכרי יש עוד ספק לגבי דאורייתא ועל ידי זה אין שום בחור נמסע מללמוד
 בספרים הק' דברים שיש בהם לך גרם הרסורים כמאם הלכות שנסדר נשים וכספס"ק וכל שהוא בסגנון שכתוב בספרים
 זק' אין בזה שום פתחון פה חשש דררא דניבול פה או גרם הרסורים) אין בנדר בזה בהרסור כל דהו אבנ שיטפא וכעין מה
 זכתבתי במק"א אודות מניעות הרבם דברים מלכסמלל בהם שלגבי אבנ שיטפא לא שייך איסור כן הוא בזה שכל שמיח דעתו
 נפי סגנון וכלתו ויריפתו לא ייתנה תורם הק' למלאכי השרת ואין בזה דררא דאיסורא ומה שכתוב בהם הארי"ז ל' אודות מי
 זכרסר והסיח דעתו מתפילין באמרו שלא ייגע לריק. נראה שהיה זה בהשתקפות הרסור ובהתעוררות תאוה כנפשו בליור
 בדמיונו פועל כהאוה הסיח כפועל שהוא סגנון הקובע רוחם במדות הנפש להתעורר למע שיש בו גירסר ח"ו לגלוי עריות
 ממש וגם מלך שומאם בליגע על ידי רוחם התעוררות כזה יש קפידא מה שאין כן בזולה זה וכל שאין התעוררת נפש כהתאוה
 על ידי זה כרי זה ככל לשונות שספרים הק' בזה שמזכירים מהפעולה ואין חשש קפידא בזה גם כהתם אנשים תלמידים
 קטנים שאמרו חז"ל שאינם מוחזקים בזחינת דמיה עליהם כי כשורא וכתוב לשון ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם שזה
 בורם בהשתקפות חקירה כנפשו וכן הוא בחינת ושמרתם מכל דבר רע דהיינו מה שגורם פניית חמתו לילך הרע כפועל
 בזחינת החיור ואלו היה איסור בזה גם ככל שהוא לא היה מועיל בזחינת דמיה עליהם כי כשורא וכתוב לשון ולא תתורו אחרי לבבכם ולא
 יסור לבבך אלא ודאי שכל שאינו תסורר תאותו לזה ברלונו הנגלה לברגשתו ממש בדרך כחירה בזה אין איסור על זה ומכל
 מקום כל המוסף בזה על עצמו הרחקת ופרישות בדיבור ומחשבה כרי זה בזחינת המקדש את עצמו (גם כהנ"ט דהיינו גם
 בזה שכתשח מוספת ורחוקה הרבם ופי' מעט הוא פשוט גם כן שנס על ידי קדושה מוספת שממשיכים על עצמם על ידי
 טרדא או איזה מניעה שכל ידי זה לא נקל לו לברכות עוד להתקדש ביותר) מקדשין אוחו הרבם לאוי"ט בזה שום מלכות
 הטובה : מה שאמרו חז"ל שרבינו הק' לא הכניס ידו אחת אבנישו. נראה שאין זה רק כבשרו מגולה בלי שום מלכות
 עליו מה שאין כן על גבי מלכות גם שאסור לחכך על ידי מלכות המחמם מכל מקום הכנסת היד למטה מאבנט משמע
 מלשון כהנ"ט ז"ל שהיא רק משום חשש הרסור ולא משום שיהכך וכ"מ מה"ט ה"ז ז"ל ס"י קפ"ב ביו"ד ומשאריו אחרונים
 ז"ל ומכל מקום ללע"ע :

סעי' ו' (כלל אונקף) אודות רכיבם באונקף שפשוט כש"ע להיחר וכש"ס שני לשונות בזה ולפי מה שכתבתי במק"א שאין בזה
 איסור תורם מלא הנאף וכולו רק אהמכתא והאיסור רק מלך מניעת פו"ר ועונת אחי שפיר דקיימא לן להקל בדרכן
 יאמי לאניות מה שאין בו אלו היה דאורייתא היה לחוש אולי לישאל כהר"א אורסר גם באונקף כשמטרתן מה שאין כן כיון שאינו
 יאמי לאניות מה שאין בו אלו היה דאורייתא היה לחוש אולי לישאל כהר"א אורסר גם באונקף כשמטרתן מה שאין כן כיון שאינו

ספר

דרכה של תורה

דרך החנוך לילדי ישראל כלמוד התורה הקדושה על פי דעת חז"ל ומסורת אבות, שראו ומצאו זקנים שכדור, הנאונים הנדולים, עמודי התורה וההוראה, והצדיקים המפורסמים שליט"א (וצ"ל), עת לעשות לה' ולתורתו, להשמיע דעתם והוראתם בבאור מצות ושננתם לבניך על פי דעת רבותינו ואבותינו הקדושים.

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י היים תשס"ה

מהדורה שישית עם הוספות

אלול, תשל"ה

פעיה"ק ירושלים ת"ו

כמו שהושבים הטועים, אלא ללמדם ולשנן להם את התורה והמצוות, האמונה והדעות, המוסר והמדות שבה, מטעם הטהרה והמרוישה שהיא מטהרת ומקדשת אותם, ומדריכתם בדרכי ה' הישרים לחיות מגודלים מנעוריהם בחנוך מיום המצות והמעשים הטובים לפי דרכם עד שיזכו להיות אנשים עוסקים בתורה ובמצוות, טובים לשמים ולבריות, נאמנים למלכיהם ולארצות מושבותיהם עד זמנה ושיבה, ולגל מלאכת הקדש שיתנהגו בה הילדים לאטם כלמדם חמשה חומשי תורה וספרי נביאים וכתובים הקרושים והגמרא ומפרשיהם, ממילא יקנו להם גם ידיעה בדרכי לשון הקדש ודקדוקה הפותחת שערים להכנת כוונת התורה הכתובה והססורה.

אבל בדור שלפנינו רדאבון לבבנו יצאו מחרבנו מתחכמים המתנכלים לנו להמית ח"ו תורת היים שבידינו בנשימה ארסית, מתחלה הערימו לשבח לפאר ולרוטם את חמליצה והשיר שכתנ"ך ולהעריץ פשוטו של מקרא כ"כ, עד שתדחה מאליה התורה שבע"פ המקובלת שעל פיה כרת ה' עמנו ברית כמ"ש (ניסין ס'): אמר ר"י לא כרת הקב"ה ברית עם ישראל אלא בשביל דברים שבע"פ, שנאמר כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל, וכה ירמסו בדרך הלונם בפשטי המקרא את חלק הדרש והאגדה של רבותינו הקדושים עד שיהיו בעיני הילדים כדברי הבאי ומילי דכדיבא חיללא, וכה הלכו ושכשו את הדעות ומלמלו את טעם התורה בחכם של אבות ובנים רבים עד שהרעו לעשות את לשון הקדש שהוא רק אמצעי להבנת התורה, לתכלית העקרי, ואת תכלית למוד התורה לשם תורה עשאוה רק לאמצעי, "לידיעת שפת" עבר; ומכיון שכל עיקר למוד התורה אינו אלא לצד ידיעת שפת עבר, עשאו את למוד התורה ארעי וספרי מעטאדות מבע, איזה מהם הנהיגו ללמד לרתינומות את התורה בדרך שמלמדים היסטוריא של חול, את ספר ויקרא וכל המרבנות שעליהם אמרו חז"ל יבואו מהורין ויתעסקו במהורין, מדלנים לנמרי ואין מלמדים אותנו, וכן מדלגין על כמה פרשיות

שאינן נאות בעיניהם ללמדן כלל לילדים, מה שמעולם לא חששו אבותינו ורבנותינו לשמא יבואו הילדים הרבים לידי מכשול לב מפרשיות שבתורה הקדושה, וכמו שבאמת נכנסו תמיד ילדי ישראל לתורה ויצאו מהכתובה אל המסורה בקדושה ובטהרה מבלי שדלנו על מפתן הפרשיות הללו שכלן יפות ומתוקות. וכס"ש במ"ר (פרשה י"ט ויקרא) : שחורות כעורב — ר' שמואל בר' יצחק פתר קרא בפרשיותיה של תורה — אע"פ שנראות כאלו הן כעורות ושחורות לאמרן ברבים. כגון הלכות זוכה ונגעים, נדה ויולדת, אמר הקב"ה הרי הן עריכות עלי שנאמר וערבה לה' מנחת ונו'. ואמרו (במסכת עירובין ס"ז ע"א) : טאי דכתיב ודועה ונו' — כל האומר שמועה זו נאה ושמועה זו אינה נאה מאבד הונה של תורה, ובפירושו אמרו (מגילה כ"ה) מעשה לזמ ושתו בנותיו נקרא ומתרגם — פשיטא — מהו דתימא ניהוש לכבודו דאברהם, קמ"ל מעשה תמר ויהודה נקרא ומתרגם — פשיטא — מהו דתימא ליחוש לכבודו דיהודה — הרי שאינם משיבין ואומרים מהו דתימא שאינם סתרגמים מפני גנותו של גוף המעשה. וגם לא מצינו שחלקו בין גדולים לקטנים בענין הזה לומר ואין מלמדים אותם לתינוקות, על דרך שאמרו רז"ל, דבר זה אמור לאוסרו בפני עם הארץ. — ומה רע הרושם שעושים המדלגים בלב הילדים שחביאו אותם להרהר כי אכן יש בתורה הנתונה מסיני דברים מבווערים שבונים המלמדים ללמדם, וכי זו היא תורת ה' תמימה, מאירת עינים משמחת לב ומשיבת נפש ? !

ודעה מזאת היא הדעה הרעה והמשבשת שהטעתה לב רבים מהאבות ובנשה את דרך ההניך כפוסכי, שהיהדות כלה תלוואה ועומדת רק 'בידיעת לשון הקדש וההסטוריא של האומה', ומכניסים את התינוקות לתורים ללמודם לא את התורה כי אם את השפה שבה נכתבה ונתנה התורה, ולתכלית זו מלמדים לתינוקות לשון הקדש מתוך המטאדות העישיות והערוכות לכך כמו שמלמדים שפות לועזיות, יש שעושים את המטאדות עיקר ואת התורה טפל, מלמדים את הילדים שירים של חול שיהיו שגורים על שפתם בע"פ, ולמוד התורה הי' לטפל

RAV
YOSEF ROSEN (ג.)
THE
"ROGACHOVER"
GAON

ת.

בע"ה עש"ק כ"ה ניסן תרס"ב

קבלתי הקונטרס (דרכה של תורה) , והנה כבר השבתי
בוה , כי עפ"י דין גדר קדמונינו הוא שלא לשנות שום דבר אף
לתינוקות , כמבואר בתוספתא סוף מגילה דאף הני דלא ניקרין זה רק בציבור
אבל הסופר מלמד כדרכו , ועיין בשבועות (דף ל"ו ע"א ברט"י ד"ה) ויחיב דנקם
שם שהיה דורש , ר"ל דאז מותר לכנות לשון הפסוק , ועיין מ"ש הרמב"ם
בפירוש המשנה במגילה גבי המכנה בעריות , ואף להפסיק פסוק לשניים בזה
פליגי בבלי מגילה (דף כ"ג ע"א) דס"ל לתינוקות של בית רבן שרי , ובירושלמי
פ"ד שם אמר דאף אם קמעין ראשי לא ישמע להם ע"ש , ועיין בגיטין (דף ס'
ע"א) גבי אם מותר לכתוב מגילה לתינוק , ובירושלמי מגילה (פ"ג סה"א) ויש
בוה אריכות גדולה , ועיין בשלמי גבורים ספ"ד דשבועות , ע"כ .

יוסף ראזין רב דע"ק דווינסק .

העמק דבר („נציב“) ויקרא ט"ו

אונקלוס

קמט

נא ויִסֹב ית אַעֲא דאַרְזָא וַיִּת אַזְזָא וַיִּת צַבֵּעַ וְהוֹרִי וַיִּת צַפְרָא חִיתָא וַיִּטְבֹּל יתְהוֹן
 בְּדָמָא דְצַפְרָא נְכִיסְתָא וּבְמִי מְבוּעַ וַיְדִי לְבִיתָא שְׁבַע זְמַנִּין: נב וַיִּדְפֵי ית בֵּיתָא
 בְּדָמָא דְצַפְרָא וּבְמִי מְבוּעַ וּבְצַפְרָא חִיתָא וּבְאַעֲא דְאַרְזָא וּבְאַזְזָא וּבְצַבֵּעַ וְהוֹרִי:
 נג וַיִּשְׁלַח ית צַפְרָא חִיתָא לְמִבְרָא לְקַרְתָּא לְאַפֵּי חֻקְלָא וַיִּכְפֹּר עַל בֵּיתָא וַיְדַבֵּי:
 נד דָּא אֹרִיתָא לְכָל מְכַתֵּשׁ סְגִירוּתָא וְלִנְתָקָא: נה וְלִסְגִירוּת לְבוּשָׂא וְלִבְיִתָא:
 נו וְלַעֲמָקָא וְלַעֲרִיא וְלִבְהֵרָא: נז לְאַלְפָּא בְּיוֹם מְסַאָבָא וּבְיוֹם דְכִיָּא דָּא אֹרִיתָא
 דְסְגִירוּתָא: א וּמְלִיל יִי עִם מֹשֶׁה וְעִם אֶהְרֹן לְמִוְמֵר: ב מְלִילוּ עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְחִתְמֵרוּן
 לְהוֹן גְּבַר גְּבַר אֲרִי יְהִי דְאִיב מִבְּשָׂרֵיהּ דִּזְבִּיָּה מְסַאָב הוּא: ג וְדָא תְהִי סְאוּבְתִיָּה
 דְש"י

טו (ב) כי יהיה זב. יכול זב מכל מקום יהא טמא מ"ל מבשרו ולא כל בשרו. אחר שחלק הכחוב
 בין בשר לבשר זכיתי לדין טמא בזב וטמא בזבה מה זבה ממקום שהיא מטמאה טומאה קלה נדה
 מטמאה טומאה חמורה וזבה אף הזב ממקום שמטמא טומאה קלה קרי מטמא טומאה חמורה
 וזבה (מ"כ): זובו טמא. למד על הטיפה שהיא מטמאה (מ"כ). זב דומה למי בצק של שעורין
 העמק דבר

אסור לעשות כן ולהלצין פני השואל, אבל זאת
 חורת השרעת שיגיע לו כפרה על שהלצין הוא
 פני חצירו: טו (ב) ואמרתם אליהם. כבר
 נחזאר בריש הספר לשון ואמרת אליהם שהוא
 הלכות המקובלות בפרשה, והנה לא מצינו בכל
 פרשיות שבחורה זה הלשון ואמרתם אליהם רק
 דברו אל בני ישראל לאמר, שציאורו שגם אהרן
 ידבר איתו הפרשה בעל פה בזה הלשון שאמר
 משה, אבל ואמרתם אליהם, שהוא הלכות ומשניות
 אינו מן הדרך לכחוב שילמוד אהרן עם ישראל,
 שהרי כל המשניות ותורה שבע"פ חובה על כל
 רב ללמוד עם תלמידיו, וא"כ למאי כתיב בזה
 הפרשה ואמרתם אליהם, אלא כלפי שקשה לדבר
 בעניני זבה וקרי שהוא באצרי הזרע שמחפעלים
 במחשבה, והיינו סבורים שיותר טוב למעט הדבור
 והלמוד בהם, ורק משה הוא מוכרח ללמד לישראל
 הקבלות שיש לו בע"פ, שלא יאבדו מישראל, אבל
 אחר שכבר למד שזב אין המצוה להגות בהם
 כמצות ת"ת שהמה למצוה אפילו בלי תועלת
 למעשה ולזכירה, מש"ה כתיב בפרשה זו ואמרתם
 אליהם, שגם אהרן ילמוד עם ישראל אחר שכבר
 למד משה בסדר המשנה כמנהגו, וה"ה כל רב
 לתלמידיו, ומשום שבאמת בלמוד התורה אין יוצא
 רע והיא אילת אהבים ויעלת חן: זב מבשרו.
 היינו האבר שכולו בשר, ולמדנו זה מלשון זב,

בא העונש בצבד ואח"כ צביה ואח"כ בגוף, וע"ע
 בסמוך ישוב אחר ע"ז: (נה) להורות ביום
 הטמא וביום הטהור. כתב הראב"ד צפי
 הת"כ בזה"ל ירושלמי פ' אין דורשין אמר רב אין
 אדם ראוי לומר בנגע השרעת אלא א"כ ראה או
 שימש כילד הוא עושה בחטלה רבו פומת לו ראשי
 פסוקים ומסכים, למדנו שאע"ג שהוא תלמיד
 ומיק ויודע ומבין הכל מדעתו, אינו ראוי לעשות
 בהם מעשה אלא ע"י פתיחת רבו, ומפיק טעמיה
 הכא מדכתיב להורות ביום הטמא עד שירנו רבו
 עכ"ל הראב"ד, וא"כ פ"י להורות היינו שהכהן
 יהא מורה בשעה שצא מעשה לפניו, ויהא קורא
 לתלמידיו ולהראות להם בעין זורת הנגע ופרטיו,
 בין ביום הטמא בין ביום הטהור, וע"ז מסיים
 המקרא עוד הפעם זאת חורת השרעת, פ"י שזה
 הדין אינו בכל מקום אלא בשרעת, באשר דקדוקי
 הפרשה קשה להבין וגם ההלכות המקובלות
 מועטות כדאי בחגיגה פ"א, וע' מש"כ בס'
 דברים כ"ד ט'. ויש לבאר עפ"י סמיכות המקרא
 לשאת ולספחת ולבהרת, למקרא זה להורות וגו',
 משום שזה הדין ישנו ביותר בנגעי זרעת עור
 בשר שמראותיו מרובים ומטעים, ודרך שקידה
 עד שיהא צקי בהם. וי"ל עוד דבאמת הוא בזיון
 גדול לאדם שיחבצו תלמידים רבים ויביטו על
 בשרו ונגעו, ודאי בהוראה כיוצא בזה במקום אחר

תלמוד בבלי סנהדרין פ"ג הלכה ט"ז
 ויקרא ט"ו ו'

משום דהווי שני בצורת וכו' ר' לת"ח שקודם לע"ה כדאיתא ונפסק שם בסעיף ט', וא"כ יכנסו הכל כשנמצא שהיה כן יש ספק על אלו שחושבו א"י בהן ת"ח שאינו רוב כיונתן בן עמרם, הא עכ"ל מי שהוא רק ספק שמא ה"ק קטן שמא יש עוד ת"ח כד זכור לע"ד דדין צדקה מקרי זקום ת"ח, ורק שאיכא ר' החוייב שלא לקיים עתה מצוה זו, ונמצא שדין קדימה צדקה כשכא עני בדמיון ע"ה וספיקו שדין צדקה ישנו כודאי ר' קדימה שצריך לדחות ה"ה א ספק ואין ספק מוציא מ"ה וס' בא לפנינו מת ברעב ח"ה אם יחסר לת"ח אחר כך, א"כ תי דהא אמר רבי יכנסו בעל"ט, אלא הוא מסבירא בעל"ט יתה ודאי פק"ג דע"ה, וכד"ל ע"ד ב" ע"ב גבי מחתרי' ודא כנהורא דאנפשות קא"ר ונפשו ואי מספקא ל' ויך כנגב ולא ניתן להע"ה ו"נ דידיה אינו דוחה ודא ש לענין מזונות שהוא א"ר ו"גם יש להוכיח כ"ה ו"ן עמרם אף שחשב שהיה פרנסני ככלב וכעורב ה"ה ויהיה חושב שמא יסור משום שעשה שלא כד"ר וף שעשה כד"ן. אבל כ"ה וף שאינם כמצב כזה ה"ה ולברשטאם שליט"א ר"ב ו כשבאין יחד או כשאנתי בזמן אחד, אבל כשהע"ה א"ר דין קדימה לצורך הת"ח יונתן בן עמרם על ה"ה ו"ח רבי ליתן להע"ה סב"ו וסתבר לא משמע לכאורה בא לפנינו מת ברעב ח"ה ו יחסר לת"ח אח"כ, ה"ה אינו באופן שיש לדחות אף כשכא הע"ה ועד"ה

בא הת"ח וספק אם יחסר להת"ח. אך אולי יש דרכי מודה דדין קדימה ליכא כשבא העני והת"ח לא בא בחלוקת צדקה כסתם שנים כיון דמסתבר דרק בשני בצורת סובר רבי דאף לת"ח שיבא אח"כ דין קדימה מע"ה אף שבא תחלה מטעם דרבי הנמיה דאין פורענות בא לעולם אלא בשביל ע"ה וצדקה שהן גרמו להרעב שבא, לכן בשנה זו סובר דיש להקדים אף צורך הת"ח שיצטרכו אח"כ, ור' יונתן לא ידע, דהא אף אם החמיר ר' יונתן ב"ע על עצמו לא רשאי להפסיד הת"ח ע"י שיצטרכו ליתן להכל. ה"ה חזר בו רבי מדינו אבל מ"מ אמר יכנסו הכל אחר דנמצא גם ת"ח בין אלו שנדמו כע"ה שהם לא ה"ה הפורענות לא רצה לעשות כסברתו דבשני בצורת צדקה שהוא חרוש אף כשהם ספק ת"ח, דמספק שמא ה"ה וגרם להרעב אין לסלקו מעצם הדין שצריכין לע"ה הבא קודם. והשו"ע פסק כרבי מאחר דאינו אלא מחמת שנמצאו שם גם ת"ח דנעשה ספק, וליכא שליכא ספק שודאי הם ע"ה יש חלוק בין בצורת לסתם שנים ויש להקדים אף הת"ח שיבואו וי"ה ולכן רק כשהוא רעב כל כך שיש חשש מיתה צריך ליתן להעני שבא קודם וזה מסתבר ונראה ודאי.

סימן לד

דבר תקנה לקבוע מחיר לד' מינים, ושלא ללמד עניני אישות

ס"ו אלול תשד"מ

ה"ה שמענו שקהלות אחדות עשו תקנה לקבוע מחיר מקסימום בעד ד' מינים, כדי לאפשר לכל אדם ה"ה המצוה כתקנה כדאיתא ברמ"א סוף סי' תרנ"ח ו"ה אדם ישתדל ויהא זריו כמצוה לקנות לו אתרוג וי"ה לבר כדי לקיים המצוה כתקנה. דבר נכון ונחוץ ודאי וטוב הדבר שלא יבטלו תקנה זו, וממנו יראו וכן י"ה קהלות אחרות.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנת גאולה וישועה.

משה פיינשטיין

שלא ללמד עניני אישות

ב"ה

דבר מה ששאל תלמידי הרב ליפא זאב הלוי ד"ר מנצ'סטער אם מותר ללמד עניני אישות ופרו

ורבו וכדו' על פי תכנית הממשלה בבית הספר, השבתי דודאי שאין ללמד דבר זה שיש מקום להערעור שערערו עליהם שהם דברים שמגרים יצה"ר ח"ו, משום שלא דמי כלל למה שלומדים בסוגיות הגמ' שתורה מגנא ומצלא.

משה פיינשטיין

סימן לה

בביאור ההיתר לאשה ליתן דבר מועט בלא רשות בעלה

פירש רש"י חולין דף ו' ע"ב ד"ה בזמן, דאשת חבר טוחנת תבואה של הע"ה בזמן שהיא טמאה שאינה רגילה ליגע במה שהיא עסוקה בו וממילא לא תאכל מה שאינו מעושר, אבל לא בזמן שהיא טהורה דהואיל וסתמא נוגעת חיישינן שמא תשכח ותאכל. רשב"א אומר אף בזמן שהיא טמאה לא תטחון מפני שחברתה נותנת לה ואוכלת, דחשודה אשת הע"ה לגנוב משל בעלה ולהאכיל את חברתה אשת החבר, ואשת החבר אע"פ שאינה רגילה לא לאכול גזל ולא לאכול דבר שאינו מעושר, חיישינן לשכחה דעביד אינש דמינשי ואכיל מאי דיהבי ליה.

והקשו התוס' ד"ה אשת דמה דנותנת לאשת החבר לאכול אין זה גזל דאין הבעל מקפיד בדבר מועט כדתניא בסוף ב"ק דף ק"ט ע"א גבאי צדקה מקבלין מהן דבר מועט. והקשה הבחור אברהם מאנדעלשטאם נ"י דאולי רק לצדקה אינו מקפיד מצד המצוה ולא בנתינה בעלמא שלא למצוה, אך שגם למצוה הוא מקפיד על דבר מרובה מקפיד אף לצדקה אף שיש בידו ליתן גם דבר מרובה משום דסובר שהאשה לא תדע להבחין מתי ליתן דבר מועט ומתי ליתן דבר מרובה.

והנכון לע"ד דמה שגבאי צדקה מקבלין מהן דבר מועט הוא מדינא אף כשירוע שהבעל מקפיד, דהא בארתי בתשובה בספר אג"מ חלק א' דיו"ד סימן קמ"ג בהא דאמרינן בכתובות דף ס"ד ע"ב דבסך המזונות שחייב אף עני שבישראל ליתן לאשתו כשמשרה ע"י שליח איכא חדא סעודה יתירתא לארחי ופרחי, ולר"ש איכא תלת יתירתא לארחי ופרחי והוא מדין המזונות שיוורדין לנכסיו. שלכאורה תמוה הא אין הבעל מחוייב ליתן לה שתחלק לצדקה, ומצד חיוב הבעל עצמו לצדקה הא נמי אין מוציאין

